

LUNDS
UNIVERSITET

Att vara ung och arbetslös

*En kvalitativ studie kring unga arbetslösas upplevelse av arbetslöshet i relation
till deras psykiska hälsa*

Shervin Yazdani

Kandidatuppsats SOPB63

HT 2022

Handledare: Lars Crusefalk

Abstract

Author: Shervin Yazdani

Title: "Att vara ung och arbetslös -

En kvalitativ studie kring unga arbetslösas upplevelse av arbetslöshet i relation till deras psykiska hälsa"

Supervisor: Lars Crusefalk

The purpose of this study is to gain an understanding of young unemployed and their experience of being unemployed. This study is written in order to answer how young unemployed people experience their time as unemployed and whether it affects them mentally. This study is also written in order to gain understanding of how these young individuals experience their life as unemployed in relation to the community they live in, and the expectations the community has on young unemployed people. This study was conducted by interviews. During this study, five young unemployed people in the age of 18-25 were interviewed. The framework behind this study is previous research and theories such as stigma, the stamping theory and the looking-glass self. While each youth's experience of being unemployed were distinct there were still a lot of similarities in their experience, in terms of their mental health and the society they live in. However many of the young unemployed that took part in this study felt as if the society had a negative view on unemployed young people and that this view affected their mental health and self preservation. The view of society on these young unemployed people has an effect on the mental health of these young people. However this can not be concluded because some of these young people had a different experience.

Keywords

Unemployed, youth, mental health, self preservation, stigma

Innehållsförteckning

1. Problemformulering	4
1.2 Syfte.....	5
1.3 Frågeställningar.....	5
2. Kunskapsläge	5
2.1 Definition av arbetslöshet.....	5
2.2 Arbetslöshet och hälsa.....	5
2.3 Arbetslöshet och utanförskap.....	7
2.4 Arbetslöshet och skam.....	9
3. Teoretiska utgångspunkter	11
3.1 Spegeljäget.....	12
3.2 Stämplingsteorin.....	13
3.3. Stigma.....	13
4. Metod	14
4.1 Metodval.....	14
4.2 Genomförandet av intervjuerna.....	16
4.3 Metodens tillförlitlighet.....	16
4.4 Bearbetning och analys.....	17
4.5 Presentation av intervjupersoner.....	17
5. Forskningsetiska överväganden	19
6. Resultat och analys	21
6.1 “Dagen rullar på utan syfte och motivation.....	21
6.2 “De ger ju oss aldrig jobb, det är därför vi blir psykiskt sjuka!”.....	23
6.3. “Min självbild har försämrats väldigt mycket”.....	28
6.4 “Så länge man har en sysselsättning så är samhället ok med det”.....	30
6.5 “Jag tänker: “Kommer jag bli anställd någon gång?”.....	34
7. Diskussion/Slutsats	36
8. Källförteckning	39
9. Bilagor	41
9.1 Intervjumall.....	42
9.2 Informationsblad.....	43
9.3 Samtyckesblankett.....	44

1. Problemformulering

Under januari 2023 gick arbetslösheten bland ungdomar i åldersgruppen 15-24 upp till 20,2%. Detta innebär att antalet ungdomar låg på 123 800 personer som räknades som arbetslösa enligt SCBs arbetskraftsundersökning (AKU). Utvecklingen på några års sikt visar att ungdomsarbetslöshet hållit sig på en relativt hög nivå. Detta innebär att ungdomsarbetslösheten inte bara är ett konjunkturproblem utan det finns också strukturella orsaker bakom siffrorna. En av orsakerna är exempelvis turordningsreglerna på arbetsplatserna.

Enligt en studie som utförs av Stockholms läns landsting, visar der sig vara skolungdomar med en icke avklarad gymnasieutbildning som lider allra mest i arbetsmarknaden (Rappe 2007, s.10). Bland ungdomarna är det cirka 15 procent som hoppar av gymnasiet. Dessa ungdomar kommer senare i livet hamna utanför arbetslivet på grund av de inte blir anställda (ibid.). Ytterligare en grupp bland ungdomarna som hamnar utanför arbetslivet är ungdomar som är utlandsfödda. Enligt studien vid namn "Arbetsmarknadens förutsättningar för ungdomar", visade det sig att 46 procent av utlandsfödda ungdomarna mellan åldern 20-25 hade arbeten, jämfört med de svenskfödda som låg på 60 procent (ibid.). Enligt dessa källor är konsekvensen av att inte ha gymnasiebetyg eller en utländsk bakgrund, arbetslöshet och att hamna utanför arbetsmarknaden. Vidare kommer det diskuteras vilka konsekvenser som själva arbetslösheten kan medföra, då enligt IFAU (Institutionen för arbetsmarknads och utlandspolitik) finns det ett stort samband mellan arbetslöshet och negativa hälsoeffekter. De skriver bland annat att risken finns att arbetslösa dör i förtid på grund av psykiska besvär samt alkoholmissbruk. Eliason, Lundborg och Vikström (2011) skriver att dödligheten bland arbetslösa män låg på 8 procent de första fyra åren medan det låg på 5-6 procent bland kvinnor. Eliason förklarar att arbetslöshet kan leda till en känsla av stigmatisering hos den arbetslöse (2014).

Eva Oscarsson (2013, s.39) skriver om ungdomar som befinner sig i arbetslöshet. Hen skriver bland annat att ungdomar som befann sig i arbetslöshet i korta perioder kan lida av långvariga problem, dessa i form av psykiska besvär. Att undersöka arbetslöshetens effekter på ungas psykiska hälsa är angeläget. Att vara arbetslös handlar lika mycket om den ekonomiska aspekten som den sociala och psykiska aspekten. Att blunda inför denna diskussion kan leda

till stor folkhälso utmaning. Att undersöka arbetslöshet och dess koppling till psykisk hälsa är både ett samhälls- och individproblem som behöver undersökas (ibid.).

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur unga arbetslösa i Sverige beskriver deras psykiska hälsa och hur de talar om psykisk hälsa bland arbetslösa ungdomar.

1.3 Frågeställningar

- Hur beskriver arbetslösa ungdomar sin arbetslöshet?
- Hur beskriver arbetslösa ungdomar sin psykiska hälsa vid arbetslöshet?
- Hur ser arbetslösa ungdomarna på deras möjlighet för etablering i samhället vid arbetslöshet?

2. Kunskapsläget

I denna del av uppsatsen kommer jag att definiera begreppet arbetslöshet. Jag kommer dessutom ge en övergripande bild av tidigare forskning på hur arbetslöshet påverkar den psykiska hälsan bland ungdomar. Jag kommer använda mig av mina tre frågeställningar som en mall för den information som nämns under varje rubrik.

2.1 Definition av arbetslöshet

I Sverige har en individ rätt till arbete på 8 timmar när hen fyllt 18 år. När ungdomen är under 18 år räknas hen som minderårig och då finns särskilda regler när det kommer till arbete. Detta eftersom ungdomen fortfarande har exempelvis skolplikt (Arbetsmiljöverket 2015). Individer som är heltidsstudenter tillhör inte kategorin arbetslös och detsamma gäller individer med sjukskrivning och individer som är föräldralediga (SCB 2018). Enligt SCB definieras en individ som arbetslös när de inte har ett arbete, aktivt söker arbete samt om individen avstår från att arbeta under tre månaders tid (ibid.).

2.2 Arbetslöshet och hälsa

Enligt Hammarström är arbetslöshet och speciellt arbetslöshet bland ungdomar en av de stora problemen i dagens samhälle (Hammarström 2016, s.61) På grund av detta anser Anne Hammarström (2016, s.63) att mer forskning bör utföras på området som berör arbetslöshetens hälsoeffekter. Hammarström menar att det är få studier utförda inom detta

område och är därför ett studieområde som blivit relativt eftersatt (ibid.). Individer som vill hamna inom arbetslivet men som saknar arbete har brist på kontroll över sin situation, vilket i sin tur kan medföra dåligt självförtroende, negativ självuppfattning, depression samt passivitet (Hammarström 2016, s.64). Hammarström leder en diskussion om en av huvudfrågorna inom forskning om arbetslöshet, där hon fokuserar på kausalitet frågan som berör sambandet mellan arbetslöshet och ohälsa (ibid.). hon menar det finns en otydlighet kring vad som orsakar detta - är det arbetslöshet som orsakar ohälsa eller är det vice versa? (Hammarström 2016, s.64 f.). Ungdomar i åldersgruppen 16-18 har svårare att hamna i arbetslöshet vilket kan beror på att det finns tillräcklig med åtgärder i samhället för denna åldersgrupp (Hammarström 2016, s.64). Däremot skiljer sig dessa åtgärder för ungdomar i åldersgruppen 18-21, då tillgångarna i samhället minskar och i sin tur medför att de ungdomar som är mest socialt missgynnande drabbas i högre utsträckning av arbetslöshet (ibid.).

Vidare i sin studie diskuterar Hammarström konsekvenserna av arbetslöshet. En av konsekvenserna framkommer i ungdomarnas vardag då arbetslösa ungdomar spenderar mer tid i hemmet, vilket kan orsaka bland annat ökade spänningar i familjen (Hammarström 2016, s.66). Detta är till följd av arbetslösheten då många ungdomar får svårt att lämna hemmet och bor därför kvar längre än vad de själva önskar (ibid.). Av naturliga skäl, kan föräldrar till följd av detta ha svårare för att erbjuda ungdomen det materiella och emotionella stödet som hon kan behöva.

Tidigare forskning visar att effekterna av arbetslöshet leder bland annat till sociala konsekvenser, hälsovanor samt hälsoeffekter i form av kroppsliga och psykiska besvär (ibid.). Forskning visar att det är mer sannolikt att det är hälsovanor hos ungdomar som påverkas av arbetslöshet snarare än kroppslig hälsa (ibid.). Huvudparten av forskningen som baserat sig på konsekvenser av arbetslöshet har tillägnats åt att undersöka dess inverkan på psykisk hälsa (Hammarström 2016, s.69). Enligt studien ska det finnas ett beständigt samband mellan lättare psykiska besvär och arbetslöshet (ibid.). I en period av arbetslöshet, visar det sig att en försämrad psykisk hälsa råder bland såväl ungdomar som vuxna, oavsett man eller kvinna samt oberoende av etnisk och social bakgrund (ibid.). Det är framför allt självförtroende, livstillfredsställelse samt lycka som påverkas av långvarig arbetslöshet (Warr 1987 refererad i Hammarström 2016, s.69). Att en individ är allmänt olycklig, nedstämd samt orolig är inte ovanligt i en period av arbetslöshet (ibid.).

I en studie som är utförd av Hammarström (2016, s.69 f.), med fokus på vetenskapliga artiklar om ungdomsarbetslöshet och psykisk ohälsa, visar det sig att arbetslöshet medför psykisk ohälsa. Vanliga psykiska problem framkommer bland ungdomar till följd av arbetslöshet är depressiva som nervösa besvär (Hammarström 2016, s.70). Desto längre tid en person är arbetslös, desto större är chanserna att hen lider av psykiska besvär (ibid.). Bakgrundsfaktorerna som bidrar till att ungdomarna hamnar i depression under deras arbetslöshet, menar Hammarström (1994 refererad i Hammarström 2016, s.68 f.) har med självförtroendets nedbrytning att göra (ibid.). Unga kvinnor uppger bland annat att de känner sig maktlösa och deprimerade. Hammarström (ibid.) skriver vidare att ungdomar som hamnar i arbetslöshet upplever att de saknar kontroll och inflytande över deras liv, vilket ger upphov till att de hamnar i isolering och minskat social stöd. Känslan av att förlora kontroll och inflytande över sitt eget liv kan resultera i känslor som stress och passivitet (ibid.).

2.3 Arbetslöshet och utanförskap

Jonas Olofsson och Lisbeth Lundahl (2013, s.737) skriver i sin artikel *Unga möter ökade sociala risker - en bakgrund om ungdomsarbetslöshet och utanförskap* att exkludering och maktlöshet är faktorer som spelar en stor roll i studier som diskuterar arbetslöshetens effekter på unga arbetslösa. Arbetslöshet medför inte bara sämre boendevillkor för arbetslösa ungdomar, utan även risken för social exkludering, vilket i sin tur kan leda till hälsoproblem av olika slag (ibid.). Ökad utanförskap har visat sig vara en av de effekter som arbetslöshet medför snarare än att vara en orsak till den (Hammarström 2016, s.71). Ungdomar utesluts bland annat från fritidsaktiviteter på grund av brist på finansiella resurser som ofta förvärrar utanförskapet (ibid.). Arbetslöshet utlöser diskriminering och marginalisering på social nivå (Strandh, Winefield, Nilsson & Hammarström 2014, s.442 f.). Detta orsakar i sin tur att den arbetslöse individen isolerar sig (ibid.). Med arbetslöshet, kommer minskad delaktighet i samhällslivet och därav är det inte ovanligt att en känsla av utanförskap upplevs (ibid.). Arbetslösa individer kan ofta uppleva sig ensamma samt känslomässigt instabila, därför spelar det sociala stödet en stor roll (ibid.). Med socialt stöd dämpas känslan av utsatthet samt att positiva hälsoeffekter frambringas hos den arbetslöse (Kroll & Lampert 2011). Vilken betydelse arbetslöshet kan ha på en individ kan se olika ut, men negativa effekter av arbetslöshet minskar om ungdomen har det nödvändiga stödet likväl från bland annat vänner och familj som samhällsinrättningar (Hammarström 2016, s.71).

Vidare finns det ett flertal studier som visar att en individ som är arbetslös i ett område där arbetslösheten är hög, har större tillgång till socialt stöd samt är mindre utsatt för den skuldbeläggning som omgivningen kan tillsätta den arbetslösa (ibid.). Olofsson och Lundahl (2013, s.738) skriver att arbetslösa ungdomar med utländsk bakgrund har svårare för att ta sig in på arbetsmarknaden, vilket i sin tur kan försvåra deras etablering på arbetsmarknaden men även samhällslivet. Vidare förklarar Olofsson och Lundahl att det därav är viktigt att samhället ger sitt stöd för att minska på denna exkludering samt för att ge ungdomar en chans att komma in på arbetsmarknaden. Författarna menar att efterfrågan på ungdomar i arbetsmarknaden måste öka (ibid.).

Även Ulla Rantakeisu (2002) diskuterar sociala konsekvenser som uppkommer till följd av arbetslöshet. Vi människor har socialpsykologiska behov som behöver uppfyllas, detta en anledning till varför många människor vill arbeta i sin vardag (ibid.). Det rör sig om ett socialt beteende som arbetslösa individer uteblir från. Detta är en förklaring till varför vissa individer kan ha svårt att hantera konsekvenserna som uppstår till följd av arbetslöshet (ibid.). Rantakeisu (ibid.) förklarar att arbetet är en central huvudpunkt för många människor då arbetsplatsen är en miljö som erbjuder individen möjligheten att vara sociala. Rantakeisu förklarar att anledningen bakom att många människor väljer att stanna på en arbetsplats som de egentligen inte trivs på baserar sig just på detta. Faktumet att människor hellre arbetar på en arbetsplats de inte trivs på än att vara arbetslös. Eftersom individen förlorar den sociala aspekten som ett arbete och dess miljö kan erbjuda (ibid.). Det handlar om att uppfylla normen om att vara en i samhället - en samhällsmedlem - då samhället individen lever i kan vara meningsskapande (ibid.).

Arbete kan för många människor vara identitetsskapande (Blake, Duffy & Dugglass 2014). Med arbetet kommer möjligheter för individen att lära känna sig själv samt utvidga sin kunskaper (ibid.). Identitetsskapande kan således vara en process. Så när denna process avbryts till följd av arbetslöshet kan känslan av misslyckande uppstå hos individen (ibid.). Vilken betydelse ett arbete kan ha för en människa är subjektivt, men samtidigt finns det många gemensamma upplevelser av arbetslöshet (ibid.). Arbetslöshet kan därför vara påfrestande för individen då den har en stor betydelse för identitetsskapande och självkänsla (ibid.).

2.2 Skam och arbetslöshet

Enligt Thomas J. Scheff och Bengt Starrin (2018, s.190) är skam den viktigaste emotionen i samspel med omvärlden, då skam beskrivs som vår moralkompas och vi upplever skam när våra moraler överträds (ibid). Skam betraktas som en följd av individens eget misslyckande att leva upp till samhällets ideal samtidigt sitt eget ideal (ibid.). Den ideala individen är en spegling av de ideal som existerar i samhället (ibid.). När personen som individ i samhället upplever att ens beteende inte håller sig till samhällets ideal och avviker från gruppens normer, skapas en klyfta mellan beteende och ideal, som sedan kan utgöra ett möjligt hot för det sociala bandet (ibid).

Jennifer Hobbins (2015, s.58) förklarar hur samhällsmoraliska principer påverkar unga när de väl hamnar i arbetslöshet. Hobbins (ibid.) menar att moralen att "göra rätt för sig", som står för att "stå för sin egen försörjning", leder till att ungdomar upplever skamkänslor och obehag (Johansson & Möller 2009 refererad i Hobbins 2015, s.58). Arbete är ett av de samtalsämnen som ockuperar våra sociala sammanhang och är det främsta samtalsämnet mellan två individer (Beck 2000 refererad i Hobbins 2015, s.58). Hur samhället bemöter individer som "inte gör rätt för sig" har med tiden blivit allt mer fientligt (Hobbins 2015, s.61). Anna Angelin (2009, s.51) diskuterar också meningen med social exklusion i hennes artikel *Den dubbla vanmaktens politik* och menar att den arbetslösa ungdomen kan beaktas som "avvikande" från resterande samhällsmedlemmar då hon inte har den funktionerande samhällsrollen, som för många tillskrivs via en anställning. Individer som hamnar i utanförskap behandlas som en homogen grupp där de har "bristfälliga egenskaper" och på grund av detta kan av många personer i samhället anses förtjäna utanförskapet (ibid.).

Utifrån tidigare forskning som europeiska länder framtaget visar det sig att arbetslösa individer anses vara arbetsvilliga och anses ha en tvekande moral när det handlar om att ta emot olika ekonomiska hjälpmedel från staten (ibid.). Dessutom anses arbetslösa individer vara mindre uthålliga och pålitliga samt bristande karaktär (ibid). Uppfattningen om att de inte heller kan ta ansvar för sig själva är ett annat exempel på hur omvärlden betraktar dem (Van Oorschot 2006 refererad i Hobbins 2015, s.61). Uppfattningen om att arbetslösa individer är ansvarslösa finns även här i Sverige. Enligt en studie utförd av Furåker och Blomsterberg (2002) visar det sig att i Sverige finns det en allmän uppfattning om att arbetslösa kan skaffa jobb om viljan till det finns (ibid).

I Hobbins (2015, s.65) undersökning kom hon fram till att unga arbetslösa upplever sig som misslyckande i samhället, då arbetslösa individer som deltog i hennes undersökning uppger att de känner sig som "blodiglar" i samhället (ibid.) Hobbins påpekar i hennes studie att det finns en indikation på att arbetslösa ungdomar är medvetna om diskursen som finns i samhället kring arbetslösa personer och de antaganden som finns om dem som samhällsmedlemmar (ibid.). Detta leder till internalisering av diskursen som i sin tur leder till en stigmatisering (Andersson 2006 refererad i Hobbins 2015, s.65). Detta resulterar i att arbetslösa individer som är medvetna om diskursen kommer sedan förhålla sig till den (ibid.).

Bengt Starrin, Ulla Rantakeisu och Curt Hagquist (2016,s.92) skriver att en av arbetslöshetens aspekter är den moraliska, vilket riktar sig mot hur lönearbete kan ha en moralisk inkomst. Att på egen hand kunna få ihop pengar för levebröd anses vara hedervärdt (ibid.). Detta innebär att individer som lever på socialbidrag och andra bidrag anses vara nedvärderade och att handlingen är skamlig. Det vill säga att pengarna individen fick från socialen inte lika värderliga som pengarna individen på egen hand intjänat (Allat & Yeandle 1992, ibid.). Starrin, Rantakeisu och Hagquist (2016, s.98) uppger att de flesta studierna riktade mot arbetslöshet och dess effekter påvisar att arbetslöshet leder till besvär som nedstämdhet, ensamhet, sömnbesvär och magbesvär (ibid.).

Starrin, Rantakeisu och Hagquist (2016, s.103) skriver att arbetslöshet har i den allmänna debatten riktat sig mot arbetslösa och samhällets perception om att de är lata och ovilliga till att arbeta. Dessa anklagelser har en stigmatiserande och skamgörande effekt vilket kan leda till att individen accepterar att hen bara tillhör gruppen "arbetssökande". Arbetslöshetens stigmatisering och skamgörande visar sig tydligt i individens sociala nätverk då det kan leda till att arbetslösa individer isolerar sig själva från deras omgivning (ibid.). Denna isolering kan ha en stark koppling till samhällets arbetande individers attityder gentemot arbetslösa. Arbetslösa kan även vända stigmatiseringen och skamgörelsen mot sig själva vilket kan leda till att de får psykosomatiska besvär (Ibid). Det innebär att hur samhället betraktar den arbetslösa individen påverkar hur den arbetslösa individen ser sig själv (ibid.).

Starrin, Rantakeisu och Hagquist refererar till Glynis Marie Breakwell (1986, s.105) som genomförde en undersökning på arbetslösa ungdomar, påvisade att de upplever sig vara underlägsna i jämförelse med arbetande individer. Breakwell kom fram till att arbetslösa individer har en pessimistisk syn på arbetslöshet och sig själva, vilket innebär att

ungdomarnas självsyn speglar samhällets perceptioner av de (ibid.). Här förklarar de att arbetslöshet och skam förknippas ofta med unga arbetslösa till skillnad från vuxna, eftersom ungdomsarbetslösheten ligger på en högre nivå (ibid.). Vidare refererar Starrin, Rantakeisu och Hagquist (ibid.) till en studie utförd av M.J. Eales (1989), som redovisar att skam förknippas med känslor av nedvärderande karaktär och visar sig vara vanligt bland exempelvis arbetslösa män. Vidare visar studien att även nedstämdhet och oro spelade en stor roll i arbetslösheten (ibid.)

3. Teoretiska utgångspunkter

Under detta kapitel kommer jag redogöra för de teorier som kommer användas i analysen av denna studie. De teorier som jag kommer framföra kommer att kopplas till mitt kunskapsläge tillsammans med mitt insamlade empiriska material. Jag kommer bland annat redogöra för skriva Erving Goffmans teori om stigma och Charles Horton Cooleys teori kring Spegeljaget, Skam och Stigma. Jag kommer även redogöra för Stämplingsteorin.

3.1 Spegeljaget

Sociologen Charles Horton Cooley (1922) har skapat en teori om *spjelgejaget*, som menar att skam uppkommer som en följd av hur andra ser på ens aktioner. Med detta menar Cooley att *spjelgejaget*, som är "självets natur", har en koppling till *skam och stolthet* hos individen (Ibid). Cooley förklarar att varje individ har ett spegeljag som är uppdelad i tre olika huvudelement: föreställningen kring hur andra ser på individen, föreställningar kring hur andra bedömer individen samt stolthet och förödmjukelse (ibid.). Föreställningen om hur andra individer ser på personen i fråga är en av de viktigaste punkterna, menar Cooley (ibid). Cooley skriver bland annat att vi som människor känner oss underlägsna i närvaron av en person som är rak och öppen. Samtidigt känner vi oss fega när vi befinner oss i närvaron av en person som är modig (Cooley 1922 refererad i J.Scheff och Starrin 2018, s.189). Hur vi som individer framstår inför andra människor är alltså bakgrunden till spegeljaget och det som orsakar att individer upplever skam, det vill säga att när de inte uppfyller "kraven" i samhället (ibid.).

Sociologen Erving Goffman (1963) valde att vidareutveckla teorin om *spjelgejaget* och hur människan ständigt ser sig själv genom en annan individs ögon. Goffman menar att skam oftast är en "föreställning om förväntad skam". Goffman förklarar att detta förekommer i nästan varje social interaktion som sker mellan människor (ibid). I en av Goffmans studier

berättade en av hans intervjupersoner att han var orolig över hur omvärlden uppfattade honom och vilken bild omvärlden hade av honom. Han uppgav att han alltid försökte visa sin främsta sida, detta för att undvika skamkänslor (ibid.). Goffman skriver att alla individer är känsliga mot omvärldens syn på dem och vilken respekt de "åtnjuter" (ibid.). Förlägenhet, vilket Goffman använder istället för skam, är följden av verklig, förväntad och inbillad brist på respekt från andra människor (ibid.). Jag kommer använda mig av denna teori för att få en ökad förståelse för hur samhällets åsikter och uppfattningar lägger sina spår i hur individens ser sig själv, i relation till sig själv och samhället. Jag vill med hjälp av denna teori få en bredare uppfattning kring hur ungdomarna upplever att arbetslösheten haft en inverkan på deras självbild och vilka faktorer inom arbetslöshet som bidrar till detta. Genom att använda mig av denna teori kan jag även få en större uppfattning kring hur ungdomarnas psykiska hälsa påverkas då självbild spelar en stor roll i en individs psykiska hälsa.

3.2 Stämplingsteorin

Sven-Axel Månsson (2018, s.179) skriver om *stämplingsteorin* och förklarar att det var Becker under 1960-talet som utvecklade stämplingsteorin. Becker menar att inom *stämplingsteorin* kan en handling endast ses som avvikande om omgivningen stämplar det som avvikande (ibid.). Becker menar att själva avvikandet inte är en egenskap, utan att det handlar om hur omgivningen tillämpar sanktioner på individen som utfört det avvikande beteendet (ibid.). Själva *Stämplingsprocessen* sker när den avvikande handlingen och den reaktionen omvärlden ger går ihop. Detta kommer sedan skapa ett igångsättande av processer som kommer leda individen till en "avvikarkarriär" (Månsson 2018, s.180). Inom den svenska forskningen har Stämplingsteorin haft en stor roll inom avvikande beteenden (ibid.). Morten Ejrnaes och Sören Kristiansen (2018, s.181) skriver också om stämplingsteorin och menar att stämplingsteorin fungerar som en "etikett" inom sociala problem. Skulle det gå framåt kommer denna etikett med tiden "häftas vid" individen och individen kommer stämplas som avvikande i samhället (ibid.). Vad stämplingsteorin väljer att fokusera på är omgivningen istället för människan, vilket innebär att faktorer som personlighet och bakgrund inte är relevant (Ejrnaes & Kristiansen 2018, s.182). Inom stämplingsteorin lägger människan fokus på hur omgivningen definierar personen i fråga och hans aktioner (ibid.). Omvärlden och människorna i den kan alltså stämpla (stigmatisera) individer i samhället som avvikande och detta genom att tillskriva dem exempelvis negativa egenskaper (ibid.). Vad stämpling (stigmatisering) leder till är oftast *diskriminering*. Detta kan komma i olika former, ett exempel är att inte anställa någon (ibid.). Stereotyper är en av de processer som ingår i

stigmatiseringen. Vad omvärlden fokuserar på är det avvikande beteendet som sedan kommer internaliseras med de negativa förväntningarna som kopplas till stämplingen (ibid.). Individen kommer inte längre betraktas för hans personlighet eller bakgrund, utan för hans aktioner och omgivningen reaktion på denna aktion (ibid.). Anledningen bakom mitt val av denna teori ligger till grund för samhällets normer och förväntningar som grundlägger människans plats i samhället.

3.3 Stigma

Erving Goffman (1963) skriver om *stigma* och hur det kan påverka en individs känslor vad gäller skam och utsatthet. Goffman menar att begreppet stigma kommer från grekiska och betyder *märke*. Goffman skriver att en individ som är stigmatiserad är därmed “missaktat, misstrodd eller vanärad” (ibid.). Stigma symboliserar en fördärvad och skadad identitet hos en person. Eftersom stigma har en koppling till individens identitet har det en stark koppling till *skam* (ibid.). Stigma behöver däremot inte alltid leda till skam. Dock menar Goffman att skam alltid finns under ytan och “lurpassar” eftersom individen som är stigmatiserad konstant behöver bli påmind om deras exempelvis skamliga eller förödmjukande beteende (ibid.). Vidare skriver Goffman att “döljandet” av stigmat endast främst leder till att individen utsätter sig för obehaget av att veta vad andra personer tycker och tänker om hans eller hennes situation (ibid.). Goffman tar upp ett exempel som riktar sig mot utbrända individer som döljer deras utbrändhet genom att sjukskriva sig från deras jobb. Individen kommer på grund av detta få höra obehagliga kommentarer kring “utbrända” (ibid.). Goffman menar att det ibland inte går att dra sig undan från stigman och att det är bäst att “*inte bry sig*” (ibid.).

4. Metod

Under detta kapitel kommer jag framföra vilken metod jag använde mig av i min undersökning. Jag kommer tydligt att framföra tydligt vilket metodval som styrde min undersökning, dessutom kommer jag förklara varför detta metodval var övervägande. Jag kommer även framföra vilka urval som ingått i metodprocessen samt hur tillförlitlig min uppsats är. För att framföra denna information så tydligt som möjligt, kommer jag använda mig av litteratur som riktar sig mot metodologi inom socialt arbete och sociala undersökningar.

4.1 Metodval

För att skriva denna uppsats har jag valt att använda en kvalitativ metod i form av intervjuer med syftet att samla in fördjupad förståelse för mitt utvalda undersökningsämne. Enligt Alan Bryman (2018, s.465f.) kan forskaren genom intervjuer kartlägga beskrivningar och uppfattningar samt som gör det bli möjligt för forskaren att samla på sig utförliga förklaringar och svar. För att jag ska uppnå syftet med min studie ansåg jag att denna metod var mest passande. Mitt mål är som tidigare nämnt att undersöka den psykiska hälsan bland arbetslösa ungdomar. En kvalitativ metod kan således möjliggöra att djupare beskrivningar samlas in (Ahrne & Svensson 2015, s.9). Formen på intervjuerna som jag har genomfört har varit *semistrukturerade*. Enligt Bryman (2018, s.260) genomförs en semistrukturerad intervju när forskaren baserar intervjuerna på en samling av frågor som intervjupersonen ska besvara under intervjuens gång. Denna typ av intervju gör det således möjligt för intervjupersonerna att på egen hand avgöra hur de vill besvara dessa frågor (ibid.). Vidare är det möjligt med denna typen av intervju att uppföljningsfrågor av forskaren ställs (ibid.). Detta kan underlätta för forskaren att styra intervjuerna i rätt riktning, eftersom förutbestämda frågor hjälper forskaren att inte se över syftet med intervjuerna (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015, s.38f).

För att kvaliteten på intervjuerna inte ska påverkas har jag som forskare ett ansvar att tänka på *intervjuareffekten*, som kortfattat innebär att mina personliga värderingar utesluts från intervjuerna (Svensson & Ahrne 2015, s.18f). Detta bör undvikas för att studiens tillförlitlighet inte ska ogiltigförklaras (ibid.). För mig som intervjuar är det viktigt att mina intervjupersoners personliga upplevelser och känslor inte blir påverkade av mina egna tankar kring arbetslöshet, detta för att skapa en så autentisk studie som möjligt. Mina intervjusvar

ska vara autentiska och bara innehålla tankar och åsikter som kommer från mina intervjupersoner.

I sökandet efter respondenter hade jag lite svårigheter med att hitta personer att intervjua. För att min målgrupp skulle vara etisk försvarbar valde jag att fokusera på en målgrupp där individerna befinner sig i åldersgruppen 18-25 år och som har haft minst ett års erfarenhet av arbetslöshet. Jag valde att ge detta undersökningsområde en chans då jag följde ett tips jag fick av en vän om att gå med en Facebook grupp för ungdomar, där utbyte om livserfarenheter, problem och nöjesaktiviteter sker. Jag använde mig av sociala medier för att hitta mina potentiella intervjupersoner som var intresserade av att delta i min studie. Jag publicerade en förfrågan i gruppen om att jag söker intervjupersoner i åldrarna 18-25 som haft erfarenhet av arbetslöshet i minst ett år. Detta för att undersöka hur de beskriver sin psykiska hälsa under deras period av arbetslöshet. Innan jag valde att påbörja intervjuerna skickade jag iväg ett informationsblad (Se bilaga) för att ge mina intervjupersoner tydlig information om forskningsämnet. Jag skickade även iväg en samtyckesblankett som de fick signera (Se bilaga).

Hur jag valde ut mina intervjupersoner baserades mycket på syftet som jag hade med studien och faktumet att jag ville intervjua arbetslösa ungdomar. Jag har således upprätthållit ett *målstyrt urval*. Bryman (2018, s.496) beskriver att *målstyrt urval*, vilket innebär att forskaren ska välja ut undersökningsdeltagare på ett strategiskt sätt istället för ett slumpmässigt urval. Forskaren väljer ut deltagare med egenskaper och sociala företeelser som hänger ihop med själva forskningsämnet (ibid.). Genom att använda sig av målstyrt urval har forskaren forskningsens mål i åtanke (ibid.). Jag fick sammanlagt fem intervjupersoner. Jag är medveten om att fem intervjupersoner är lite och att dessa svar inte kan räknas som tillräckligt för att kunna dra några slutsatser gällande mina frågeställningar. De svar som jag samlar in via intervjuerna kommer endast förespråka en liten del av vad samhällets ungdomar har för upplevelse av arbetslöshet. Detta kan få mitt arbete att se ytligt och tillräckligt ut. Däremot upplever jag att dessa fem intervjupersoner fortfarande har något viktigt att dela med sig, vilket jag upplever är viktigt nog att lyfta fram genom denna studie. Inga generaliseringar kan dras utifrån fem intervjusvar, däremot kan dessa fem intervjusvar fortfarande skapa en förståelse kring hur en del ungdomar i samhället upplever deras tid som arbetslösa och hur det ser ut i förhållande till deras psykiska hälsa.

4.2 Genomförandet av intervjuerna

Jag bokade in intervjuerna via det digitala forumet Zoom då Covid-19 pandemin var pågående och jag ville ta hänsyn till de riktlinjer som *Folkhälsomyndigheten* (2021) förespråkat. Eftersom det var individer som jag inte kände sedan tidigare, vilket gjorde att det skulle vara det säkraste tillvägagångssättet. Jag kom överens med varje intervjuperson att intervjuerna skulle ske digitalt samt att jag innan varje intervju skickade en inbjudan till Zoom-mötet till intervjupersonernas mejl. Intervjuerna pågick i cirka 30-40 minuter. Inför varje intervju förberedde jag en telefon där jag skulle ljudinspela samtalet, vilket jag alltid informera intervjupersonen om. Innan varje intervju uppmana jag varje intervjuperson att skicka ett mejl/sms till mig där de skriftligt uppgav att de samtycker till att delta i studien. Ungdomarnas samtycke bekräftades ytterligare vid intervjutillfället muntligt då intervjuerna skedde digitalt och inte fysiskt. Under varje intervju använde jag mig av en intervjuguide där jag hade mina huvudfrågor och följdfrågor.

4.3 Metodens tillförlitlighet

I min studie är det viktigt att två begrepp diskuteras dessa två begrepp är *validitet* och *reliabilitet*. Validitet innebär giltighet och är till för att försäkra forskaren om att dennes studie endast är korrekt utförd om hen har lyckats undersöka det som var intentionen med studien (Bryman 2018, s.72). Reliabilitet innebär pålitlighet och är till för forskaren att garantera sig om hur pass pålitlig dennes studieresultat är, vilket i sin tur kontrolleras genom att studien skulle utföras på nytt av en annan person och åstadkomma liknande resultat (ibid.). Enligt Bryman (2018, s.465) är dessa begrepp svårare att påvisa med hjälp av kvalitativt utförda studier. Syftet med min studie är inte heller att påvisa dennes reliabilitet. Syftet har snarare varit att skapa en uppfattning om den synen arbetslösa ungdomar har på deras psykiska hälsa i deras period av arbetslöshet. Studiens validitet uppnås genom att fokuset i min undersökning har vänt sig mot individuella personer och deras personliga upplevelser och erfarenheter. Detta innebär att svaren jag fått fram i min undersökning skulle vara svåra att upprepas av andra om studien skulle genomföras på nytt med andra huvudpersoner.

Trots svårigheten i att upprätthålla reliabilitet och validitet i en kvalitativ forskning, är det viktigt att jag som forskare inte manipulerar mitt insamlade material till undersökningen fördel. Trovärdigheten är fortfarande viktig att upprätthålla. För att försäkra mig om detta har jag upprätthållit *respondentvalidering*, som innebär att materialet som jag arbetat fram är

precis det som mina intervjupersoner delgivit (Bryman 2018, s.466). För att inte riskera vinkla eller ta materialet ur dess kontext har intervjuerna ljudinspelat och transkriberats. Efter detta har analyserna av det transkriberade materialet skickats till mina intervjupersoner för att få en bekräftelse på att det som jag har arbetat fram är uppriktigt. Jag har även varit försiktig med att inte låta studiens slutsaster påverkas av mina egna åsikter. Bryman (2018, 470) förklarar att det kan vara svårt att uppnå fullständig objektivitet i en kvalitativt utförd undersökning därför har forskaren som uppgift att tydliggöra att hen utfört studien i god tro samt som hen har redovisat forskningsprocessen.

4.4 Bearbetning och analys

Efter att jag genomfört mina ljudinspelade intervjuer påbörjade jag transkriberingen av det insamlade materialet. Syftet med transkriberingen har varit att inte ta det som mina intervjupersoner uttrycker ur sin kontext och för att inte gå miste om något viktigt, vilket skulle vara möjligt om jag inte hade mitt transkriberade material till hands (Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015, s.51). På så sätt får forskaren fram ett detaljerat material för bearbetning samt att forskaren vid intervjutillfället är mindre beroende av att föra anteckningar och delta med mer engagemang i intervjun (ibid.). Vid transkriberingen skrivs allt som sägs i intervjuerna ordagrant men för att texten ska förstås har jag översatt talspråk till skriftspråk, och här har jag återigen varit försiktig med att inte ändra budskapet i intervjupersonernas berättelser (ibid.). För att kontrollera transkriberingsreliabiliteten transkriberade jag materialet under samma vecka som jag genomförde mina intervjuer. Enligt Peter Öberg (2015, s.63) är detta en fördel till studiens tillförlitlighet då forskaren kan höra av sig till sina intervjupersoner om något i materialet fattas eller behöver undersökas mer.

Därefter påbörjade jag analysen. Jag började med att koda mitt insamlade material, vilket enligt Jens Rennstam och David Wästerfors (2015, s.220) hjälper forskaren att sortera sitt material och skapa ordning för sin analys som hen sedan kopplar till teoretiska utgångspunkter. På så sätt har överskottet på icke relevant material minskat (ibid.). Det är svårt att inkludera allt som mina intervjupersoner berättat. För att sälla materialet och endast behålla det som är av relevans, valde jag att färgkoda mitt insamlade empiri. Genom kodning blir det även lättare att uppmärksamma förekommande liknelser i intervjupersonernas utsagor (ibid.). Det jag behöll av intervjupersonernas berättelser kopplades sedan till tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter som jag baserat min undersökning på. Detta för att underlätta kategoriseringen (ibid.). Kodningen har som uppgift att belysa de aspekter som är

av högst relevans i empirin (Lindgren 2014, s.37). Genom att relevanta begrepp urskiljs och agerar som koder till huvudbegrepp, har en uppsättning kategorier skapats (ibid.). När jag hade arbetat fram det material som jag förberedde läste jag igenom empirin på nytt och då sorterade jag på så sätt observationer som jag gjort i relation till studiens frågeställningar.

Nästa steg i analysens bearbetning var att tematisera, vilket bestod av att uppmärksamma de kopplingar de olika koderna hade i relation till varandra (Lindgren 2014, s.40). Huvudarbetet i tematiseringen är att hitta kopplingar och mönster i det insamlade materialet (ibid.). Jag kunde exempelvis uppmärksamma att *dålig självbild* hos arbetslösa ungdomar ofta kopplas till *samhällets syn* - här kunde jag således finna en koppling mellan dessa två kategorier.

Slutligen, avslutade jag bearbetning genom att dra en sammanfattning. Efter att mitt insamlade material hade analyserats och bearbetats fick jag fram en slutsats samt en större uppfattning om vad som orsakat samt påverkat mitt slutgiltiga resultat (Rennstam & Wästerfors 2015, s.220).

5. Forskningsetiska överväganden

Eftersom jag genomför en studie baserad på individers personliga erfarenheter och personliga information är det viktigt att jag som forskare behandlar individerna och informationen jag samlar in med respekt. Det är därför det var viktigt att jag använde mig av de olika forskningsetiska principerna som grund för min undersökning, för att se till så att undersökningen skedde etiskt korrekt. Bryman (2019, s.170) skriver om sju olika steg som innefattar de olika etiska grunderna inom forskning. En av dessa punkter handlar om att jag som forskare ska under min undersökning se till så att mina deltagare inte upplever obehag eller skada under undersökningens gång. Många av mina intervjufrågor kan anses vara känsliga då det handlar om ungdomars psykiska mående och självkänsla. Innan varje intervju skickade jag samtyckesblankett och informationsblad till intervjupersonerna. Där framkommer det att intervjupersonerna är välkomna att hoppa över frågor som de upplever är kränkande eller svåra att besvara.

Bryman (2019, s.170) tar även upp de fem olika kraven som existerar inom forskning. Ett av dessa krav är *informationskravet*, vilket innebär att forskare ska informera deltagaren om undersökningen och dess syfte (ibid). Dessutom innebär detta att deltagarna ska veta att deras medverkan är frivillig. Jag har i min informationsblankett för mina intervjuer (se under bilagor) förklarat så tydligt som jag kan för deltagarna att deras medverkan är frivillig och att de har möjligheten att avbryta deras deltagande när de vill. Intervjupersonerna har alltid innan intervjuerna fått information om hur och varför intervjuerna ska ske.

Den andra punkten Bryman tar upp är *samtyckeskravet*, som talar om att deltagarna ska vara medvetna om att de själva bestämmer över deras medverkan (ibid.). Jag har inför mina intervjuer skickat med en samtyckesblankett som deltagaren fick innan intervjun. I samtyckesblanketten har jag återigen uppgett att deltagandet i studien är frivilligt. Eftersom intervjuerna skulle ske digitalt var det inte möjligt att få in ett skriftligt samtycke i pappersform. Jag har därför bitt intervjupersonerna att skicka ett mejl/sms till mig där de uppger att de samtycker till att delta i studien. Jag frågar varje intervjuperson ytterligare en gång innan själva intervjun tar plats om personen samtycker till att delta i studien.

Den tredje punkten som Bryman tar upp är *konfidentialitetskravet*, som innebär att jag som forskare ska behandla det insamlade empiriska materialet konfidentiellt (ibid). Jag som

forskare anser att min roll som intervjuare har ett stort ansvar att ta hand om det insamlade materialet som mina intervjupersoner frivilligt delat med sig. Jag har som tidigare nämnt spelat in samtalen med ljud vilket innebär att jag ser till så att ingen obehörig förutom mig själv och min handledare, tar del av material. Jag kommer efter att uppsatsen är klar, förstöra all insamlad material i form av ljudinspelningar och anteckningar.

Slutligen tar Bryman (2018, s.171 f.) upp *nyttjandekravet*, som innebär att forskaren endast ska användas det insamlade materialet för forskningens ändamål (ibid.). Detta har jag upprätthållit då jag, som tidigare nämnt, har ansvaret att behandla all insamlad material från mina intervjupersoner med respekt och konfidentialitet. Detta gör jag genom att inte dela mitt insamlade material med någon obehörig samt att jag efter studiens godkännande förstör materialet.

Eftersom detta är en grupp som på sätt och vis är utsatt i dagens samhälle är det extra viktigt att jag som forskare lägger extra mycket tid åt att skapa en så bekväm undersökning som möjligt för mina deltagare. Jag är medveten om att dessa individers utsagor är till mångt och mycket personliga och att deras livssituation möjligtvis inte är något de pratar om med andra individer i samhället. Faktumet att jag är en främmande person i deras ögon ökar denna osäkerhet. Jag har därför sett till så att mina deltagare inte ser mig som en individ som utnyttjar de för information, utan som en individ som vill lära sig och samtidigt sprida ett budskap. Hur jag använde mig utav dessa olika krav inom kvalitativa undersökningar var avgörande för hur mina intervjupersoner kände under undersökningens gång. Genom att upprätthålla dessa olika krav har intervjupersonerna förhoppningsvis upplevt att undersökningen sker så humant som möjligt och att de blir bemötta på ett sätt som de upplever som acceptabelt. Eftersom dessa individer befinner sig i en utsatt situation i samhället och eftersom de inte har en nära kontakt med mig som forskare är det en naturlig reaktion att de hoppar av från undersökningen. Detta är en reaktion som jag som forskare förväntade mig eftersom jag vände mig till människor i min studie och människor kan ändra sig. En del av mina undersökningsfrågor kanske inte är lämpliga för alla intervjupersoner, därför behövde jag som forskare kunna hantera mina deltagare individuellt beroende på hur de reagerar på frågeställningarna och mig som intervjuperson. Eftersom intervjupersonerna ville förbli anonyma under hela studien och eftersom jag ville upprätthålla en god etik under arbetets gång har alla intervjupersoner refererats till som: "Intervjuperson". Jag har dessutom valt att avidentifiera intervjupersonerna ytterligare genom att använda pronomen "hen" för

alla deltagare. Detta val bygger dessutom på faktumet att jag under denna undersökning inte lägger fokus på vilket kön intervjupersonerna har. Mina intervjusvar kommer att vara könsneutrala.

6. Resultat och Analys

I detta avsnitt kommer jag att presentera intervjupersonernas svar. Jag kommer att jämföra mellan intervjuvaren och tidigare forskning samt teoretiska utgångspunkter. Jag kommer framföra intervjupersonernas svar i citatform.

6.1 “Dagen bara rullar på utan syfte och motivation”

Alla deltagare i undersökningen hade liknande uppfattning gällande arbetslöshet och dess upplevelser. Deltagarna påpekade under intervjuernas gång att de upplever deras tid som arbetslösa som *tråkig, negativ och jobbig*. Deltagarna upplevde att deras tid som arbetslösa varit lik mönstrad och begränsande då ekonomiska och sociala faktorer spelar en stor roll i deras vardag. Dessa ekonomiska och sociala faktorer kan exempelvis innebära att kunna gå ut med sina vänner och äta middag. Alla intervjupersoner förutom en, upplevde att deras tid som arbetslös varit negativ och psykiskt belastande.

I följande citat kommer två av intervjupersonerna som är/varit arbetslösa, beskriva hur de upplevt deras arbetslöshet. Detta kan vi se exempelvis när en av intervjupersonerna berättar om hur hen upplever att “dagarna bara rullar på”, vilket påvisar att personen upplever att hens vardag upplevs som meningslös. Detta eftersom hen saknar “syfte och motivation” i vardagen:

Långa och mörka dagar [...] Man känner sig vilsen under dagen. Dagen bara rullar på utan syfte och motivation. Du spenderar dagarna åt att vänta på att saker o ting ska hända. Väntetiden tar mycket på en och är tidskrävande. Man låser fast sig i en destruktiv fas där man inte gör något, utan man bara väntar - Intervjuperson 4

När frågan gällande deras upplevelse och beskrivning av arbetslöshet kom upp beskrev majoriteten av ungdomarna att deras tid som arbetslös varit negativ, då de inte haft möjligheten att exempelvis umgås med vänner och köpa saker. I ovanstående citat beskriver ungdomen att dagarna är likadana samtidigt som de är tråkiga och mörka. Hen beskriver att dagarna bara rullar på utan att det finns syfte eller motivation. Detta indikerar på att ungdomen upplever sin vardag som arbetslös negativ. Vad vi kan se är att hen upplever att dagarna som arbetslös är meningslösa då hen upplever att vardagarna saknar ett syfte. Vardagen för ungdomen är alltså enfärgad och upprepande, då hen beskriver att dagarna går åt att vänta på att något ska hända. Intervjupersonen förklarar dessutom att denna väntan kan vara destruktiv, alltså upplever hen att vardagen för hen som arbetslös kan vara destruktiv. I

följande citat beskriver en av intervjupersonerna att deras tid som arbetslös varit jobbig då hen konstant har behövt oroa sig över att skaffa ett arbete:

Väldigt jobbig faktiskt att hela tiden behöva oroa sig för att leta efter ett jobb. Och att ha det som en konstant bekymmer. Det har alltid varit ett krav på mig att hitta ett jobb och veta vad jag vill plugga till och det har jag inte lyckats göra än - Intervjuperson 5

Under intervjuerna uppger ungdomarna att de haft en negativ upplevelse av arbetslöshet, vilket de kopplar till allt från jobbsökandet till deras vardag som de anser tappat sitt syfte. De uppger att de inte har något syfte i sin vardag och att de upplever att jobbsökandet är ett konstant bekymmer under deras vardag. Enligt intervjupersonernas utsagor är det ett konstant bekymmer att de behöva tänka på att söka arbete samtidigt som de upplever att de har en del krav på sig vad det gäller utbildning. Som det framkommer i ovanstående citat upplever ungdomen att det finns ett krav på hen att veta vad hen ska göra med sin vardag och att eftersom hen inte vet detta upplever hen sig som misslyckad. Kraven som intervjupersonen uppger i intervjuväret går att jämföra med Goffmans (1963) teori kring *Stigma*. Att intervjupersonen upplever att hen har ett krav på sig att ha ett arbete kan innefatta att hen inte vill ingå i en kategori i samhället som är stigmatiserad. Hen upplever att om hen är arbetslös så kommer hen falla utanför samhället och dess normer. På grund av detta sätter intervjupersonen krav på sig själv att hitta ett arbete. Att ha dessa krav på sig kan med tiden leda till stress och uppgivenhet då individen känner att hen inte har lyckats leva upp till de förväntningar som finns samt att hen på grund av detta misslyckats i livet. Hur ungdomar upplever deras arbetslöshet i relation till sociala och individuella konsekvenser är något som tidigare forskning belyst (Rantakeisu 2002). Som en ungdom är det inte alltid lätt att veta vad man vill spendera resten av sitt liv med. Vägen mot arbete eller studier är något som de flesta människor tar när de hamnar i en viss ålder. Att kunna ta dessa beslut och faktiskt lyckas med dem, är för många en process som kan upplevas som omöjlig, vilket i sin tur kan leda till att individen känner sig stressad och otillräcklig (ibid.). Detta är något som ofta framkommer i mina intervjuer. Intervjupersonerna uppger att det är svårt att veta vad de vill göra i framtiden, vilket gör det jobbigare för dem att ta viktiga beslut som rör deras framtid. Detta eftersom de vill ha en "lyckad" framtid.

Dessa känslor kan bara öka när individen känner sig manad till att leva upp till de krav som samhället ställer på hen. Att konstant behöva tänka på dessa krav kan leda till att de uteblir från allt annat i livet, exempelvis olika sociala situationer. Att träffa vänner eller spendera tid

med sina nära och kära är något som kan påverkas av att konstant behöva tänka på att man som individ inte lever upp till omgivningens förväntningar och krav. Att befinna sig i en miljö där individen upplever sig vara annorlunda eller otillräcklig kan leda till att de drar sig undan från sociala situationer. De sociala konsekvenserna av arbetslöshet är också något som tidigare forskning belyst (Rantakeisu 2002). Arbete kan erbjuda den sociala tillhörigheten som individen söker sig till. Genom att befinna sig i en arbetsmiljö har individen möjligheten till att vara social och skapa en tillhörighet med sin omgivning som befinner sig på samma plan som en själv, vilket är något som Rantakeisu (2002) diskuterar i sin forskning. Ett arbete och en arbetsmiljö ger ungdomarna en möjlighet att bli sociala, vilket inte existerar när de är arbetslösa. Att ha en tillhörighet och något att göra i sin vardag kan hjälpa ungdomen att hitta syfte och skapa mening i livet (ibid.). Vilket ungdomarna uppger i deras intervjuer då de själva beskriver: "Dagen bara rullar på utan syfte och motivation". Detta kan förstås som att ungdomarna upplever att deras vardag tappat mening under deras arbetslöshet.

Arbetet har en stor betydelse inte bara för individens vardag, men för individens identitetsskapande (Blake, Duffy & Duglass 2014). De menar att arbetslösheten kan vara väldigt påfrestande för arbetslösas hälsa då det handlar om att personen inte kan gå igenom identitetsskapandet som andra individer (ibid.). Den här påfrestningen kopplar jag återigen till ungdomarnas utsaga gällande deras vardag och den minskande viljan till att söka arbete. Att konstant behöva tänka på att söka arbete påverkar inte bara ungdomarnas vardag, utan det leder till att ungdomarna glömmer sig själva och deras personliga utveckling.

6.2 "De ger ju oss aldrig jobb, det är därför vi blir psykiskt sjuka!"

I intervjuerna framkom det ganska omgående att ungdomarnas personliga krav och samhällets syn på arbetslösa ungdomar haft en inverkan på ungdomarnas psykiska mående. Deltagarna beskrev att de har krav på sig själva som de upplever att de inte uppnår genom att vara arbetslös. Samtidigt upplever de att samhället har en negativ syn på arbetslösa ungdomar, att de uppfattas som en börda, lata och otillräckliga. Följande citat påvisar hur arbetslöshet fått intervjupersonen att känna sig utanför i samhället då hen upplever att hen inte längre är med i samhällets cykel. Intervjupersonen beskriver det som att känna sig som en börda på samhället:

Jo asså det har gjort mig mer ensam och utstött känns det som för att ha en fot in i arbetsmarknaden det är att va med i själva hela cykeln av samhället, men att vara utanför samhället som arbetslös det känns nästan som att vara en börda. Så det är därför. Det är som en stor rädsla att vara just en börda för många. Så jag vill inte vara det.” [...] liksom jag kan ju inte försörja mig själv så jag måste liksom de måste ta hand om mig vilket känns väldigt jobbigt det är nog mest det som får mig att känns mig som en börda. - Intervjuperson 5

Intervjupersonerna upplever att de är en börda för samhället och deras omgivning, detta eftersom de känner att de inte har något att bidra med i samhället. Detta går att jämföra med Goffman (1963) teori *Spegeljaget* där han förklarar att spegeljaget handlar om att sig sig själv på samma sätt som omvärlden betraktar dig. I detta fall handlar det om att intervjupersonen ser sig själv som en börda i samhället på grund av hens arbetslöshet. Detta kan innebära att Intervjupersonen ser sig själv som en börda på grund av att hen upplever att omvärlden ser hen som en börda. Intervjupersonen upplever att hen inte tillhör “cykeln av samhället”, vilket innebär att intervjupersonen känner sig utanför samhällets ideal. Att känna sig som en börda i samhället, för dessa ungdomar innebär att de känner att de inte förtjänar det som samhället erbjuder. Detta kan vara allt från mat till sjukvård. Möjligtvis upplever de att andra människor som faktiskt jobbar och som bidrar till välfärdssamhället förtjänar att finnas i samhället de lever i. Att känna sig som en person som bara är en börda innebär också att de vill ta så lite plats som möjligt vilket leder till att de isolerar sig själva. De upplever att de hamnar utanför sin sociala omgivning, på grund av att de inte har ett arbete. Att ha ett arbete innebär alltså för dessa ungdomar samhörighet, meningsfullhet i vardagen samt positiva tankar. Precis som ungdomarna själva beskriver det: “att ha en fot in i arbetsmarknaden det är att va med i själva cykeln av samhället, men att vara utanför samhället som arbetslös det känns nästan som att vara en börda”. De menar att genom att ha ett arbete så ingår man i samhällets cykel och allt som ingår i att vara en del av samhället. Genom att vara arbetslös har man inte den samhörigheten och på grund av detta hamnar individen utanför, ser sig själv som en börda och med tiden mår dåligt psykiskt. Att uppleva sig vara en börda för samhället är något som Hammarström (2016, s.64) skriver då han förklarar att individer som saknar ett arbete har dåligt självförtroende, negativ självuppfattning och depression. I kommande citat kommer det framkomma hur ungdomarnas psykiska hälsa sett ut under deras tid som arbetslös. Vi kommer bland annat se vilken inverkan arbetslöshet kan ha på ungdomarnas vardag:

[...] det värsta jag mådde var under sommaren när alla mina vänner hade ett jobb och jag var den enda som var arbetslös trots att jag hade sökt jättemånga tjänster. Så man känner sig som ett misslyckande.” Intervjuperson 4

Denna intervjupersonen associerar en period som arbetslösa med en period i sitt liv där hen mådde väldigt dåligt psykiskt. Intervjupersonerna tar alltså upp att de mått dåligt under arbetslösheten samt att de upplever sig själva vara en börda för sin omgivning. Detta påvisar att det finns ett samband mellan att vara arbetslös och den psykiska hälsan hos ungdomarna. Att uppleva sig vara en börda kan med tiden leda till isolering vilket sedan kan leda till att individen mår dåligt psykiskt. Detta eftersom individen saknar tillhörighet och ett samband med sin omgivning. Istället för att individen ska känna sig som betydelsefull upplever sig sig vara som oduglig och ensam, då hen inte kan relatera till sin omgivning. Detta är något som diskuteras av Thomas J. Sheff och Bengt Starrin (2018, s.190) som förklarar att bland annat skam är en emotion som framkommer hos en individ som känner sig misslyckad, då hen inte lever upp till samhällsidealet (ibid). Detta går att jämföra med intervjupersonerna som uppger att hen känner sig misslyckad på grund av att hen inte fått ett arbete.

Under intervjun blev en av diskussionerna varför de tror att deras psykiska hälsa påverkats under arbetslösheten och varför de tror att andra ungdomar kan ha samma upplevelse:

De ger aldrig oss jobb! Det är därför vi blir psykisk sjuka! - Intervjuperson 3

Enligt intervjuperson tre så anser hen att hens psykiska mående och andra ungdomars psykiska mående påverkas negativt på grund av deras arbetslöshet. Intervjuperson tre uppger i denna mening att ungas psykiska hälsa bli negativt påverkad på grund av att samhället inte ger de ett jobb. Detta går att jämföra med Hammarström (2016, s. 69 f.) studie som påvisar att arbetslöshet medför psykisk ohälsa (ibid.). Att ungdomar känner att deras psykiska hälsa försämras under deras arbetslöshet är ett resultat av vad som diskuterats tidigare i arbetet. Utanförskap och känslan av att man inte har en samhörighet med sin omgivning upplevs vara en av de största faktorer som bidrar till att ungas psykiska mående försämras under deras arbetslöshet. Att inte ha ett arbete kan som tidigare nämnt leda till att unga hamnar utanför sociala situationer både medvetet och omedvetet då de för de första saknar det sociala umgänget som en arbetsplats kan medföra samt för det andra upplever sig vara en börda och drar sig därför undan. Kombinationen av isolering och känslan av att man är en börda kan leda till att individen mår dåligt psykiskt. Hammarström uppger exempelvis att den psykiska hälsan kan försämras ju längre tid individen är arbetslös. I kommande citat kan vi se hur den försämrade psykiska hälsan visar sig i ungdomarnas vardag och hur ungdomarna upplever att deras vardag påverkas av att vara arbetslös i koppling till deras uppfattning om livet:

Det är här man känner uppgivenhet och ifrågasätter sig själv. Varför tackar alla nej? Så jag tror att med tiden kommer man må sämre. Livet kommer eventuellt tappa sin mening om man inte har ett syfte som får en att fortsätta kämpa. - Intervjuperson 4

Vad detta citat påvisar är att ungdomen upplever sig ifrågasätta sig själv som person på grund av sin arbetslöshet och faktumet att hen inte får ett arbete. Detta innebär att individens upplevelse av att vara en börda och otillräcklig utvecklas med tiden och blir allt mer omfattande. Med tiden upplever individen möjligtvis att detta definierar vem hen är och att detta bidrar till att individen isolerar sig allt mer, vilket ökar de negativa tankarna. Hammarström menar att den försämrade psykiska hälsan har med självförtroendets nedbrytningen att göra vilket går att jämföra med intervjupersonernas svar där de uppger att de inte får arbete, vilket leder till att de mår dåligt. Att bli konstant nekad arbete kan leda till att ungdomarnas självförtroende blir sämre, vilket påverkar deras psykiska hälsa. Detta kommer jag komplettera med ytterligare ett citat från intervjuerna som påvisar hur ungdomarnas psykiska hälsa kan påverkas negativt under arbetslösheten.

Hur ekonomi har en inverkan på unga arbetslösas psykiska hälsa har tidigare diskuterats i undersökningen. Följande citat från en av intervjupersonerna kommer påvisa hur finansiella faktorer kan ha en inverkan på unga arbetslösas psykiska hälsa. Vi kommer bland annat se hur ungdomarna upplever att ekonomi spelar en stor roll i deras vardag som arbetslösa och hur det förhåller sig till deras psykiska mående. Kommande citat kommer bland annat påvisa hur en av ungdomarna ser på meningen med livet och hur avgörande arbete är:

Man kan ha svårt med ekonomin. Eller exempelvis att man inte kan gå ut med vänner osv. Om vi säger att du är student då kommer du behöva en inkomst av något slag. Som arbetslös är detta uppenbarligen något som kommer tynga ner dig. Det är stigman, att man ska ha något att göra, att man ska skaffa pengar" [...] "Självfallet anser jag personligen att det finns något som driver människor framåt. Känslan av att lyckas och ta sig fram i livet. Om man inte pluggar eller arbetar och inte hittar sig själv. Om man inte pluggar eller arbetar och bara sitter hemma och inte hittar något som driver en då tror jag att det finns en påfrestning som framkommer för hälsan och psyket. Om man exempelvis jobbar, vilket är en av de mest standard grejerna att göra och väljer att inte göra det ändå. Då finns det en stor chans att man påfrestas av det psykiskt- Intervjuperson 2

Enligt ovanstående citat är det tydligt hur ungdomen upplever att arbetslöshet och begränsningar går ihop. Ungdomen beskriver att hen upplever att arbetslöshet bidrar till att individen upplever meningslöshet i sin vardag då hen upplever att människan vill lyckas i

livet. Ungdomen uppger att med arbetslöshet medföljer påfrestningar och dåligt psykiskt mående, då individen saknar mening i sin vardag. Intervjupersonens uttalande gällande den inverkan arbetslöshet har på arbetslösa ungdomars psykiska hälsa är något som Jonas Olofsson och Lisbeth Lundahl (2013, s.737) skriver om då de förklarar att arbetslöshet inte bara medför exempelvis beroendeproblematik för arbetslösa ungdomar, utan risken för social exkludering ökar under arbetslöshet. Detta leder till att ungdomar mår sämre psykiskt (ibid.). I citatet ovan uppger intervjupersonen att arbetslöshet leder till att ungdomen inte kan få en inkomst, vilket sedan leder till att ungdomen inte kan göra sociala saker som att vara med vänner. Att inte kunna umgås med vänner på grund av arbetslöshet innebär att arbetslöshet har en inverkan på vilka möjligheter ungdomen har till att vara social. Detta återkopplas till Olofsson och Lundahl (ibid.) och deras uppfattning om social exkludering. Att behöva avstå från att kunna göra sociala aktiviteter kommer med tiden leda till att individen hamnar utanför sociala sammanhang vilket sedan leder till social exkludering (ibid.). Intervjupersonen uppger även att den sociala exkluderingen leder till frustration då individen inte har något i sin vardag som driver hen framåt. Det går alltså att uppfatta det som att arbetslösheten inte bara leder till att individen hamnar utanför sociala sammanhang, utan individen upplever frustration över att inte ha något att göra under dagen. Individen tappar en känsla av drivkraft i livet. Detta går att jämföra med intervjupersonens uttalande gällande känslan av att lyckas i livet. Utan något arbete eller studie har individen ingen målsättning eller sysselsättning i livet vilket leder till att individen känner att hen inte tar sig framåt i livet. Intervjupersonen uppger även att det är stigmatiserat att en individ inte har något arbete eller annan sysselsättning, vilket går att jämföra med själva teorin *Stigma*. Goffman (1963) om uppger att en stigmatiserad individ är misstrodd eller vanärad (ibid.). I jämförelse med intervjupersonens svar så kan vi tydligt se att kopplingen mellan arbetslöshet och stigma är aktuellt då ungdomarna upplever att de är markerade på ett negativt sätt av samhället på grund av deras arbetslöshet. I detta fall upplever ungdomarna sig bli stigmatiserad på grund av att de är arbetslösa. Alltså upplever de att samhället och dess individer upplever ser ner på de på grund av de är arbetslösa. Det handlar om att samhället ser ner på individer och stigmatiserar individer som inte gör något i deras livs som tar de vidare. Arbetslösa ungdomar upplevs vara misslyckade i livet eftersom de blir stigmatiserade på grund av deras arbetslöshet så idealet i samhället är att ha ett arbete som kan bidra till att de tar sig framåt i livet och har en mening. Att inte ha ett arbete innebär alltså för dessa ungdomar att sakna en mening i livet då de inte tar sig framåt i sitt liv, vilket leder till att de upplever sig vara misslyckade. Detta kommer med tiden leda till att deras psykiska hälsa påverkas negativt.

6.3 “Min självbild har försämrats väldigt mycket...”

Intervjupersonerna hade även under denna frågeställning liknande uppfattning kring hur deras självkänsla såg ut under deras arbetslöshet. Intervjupersonerna upplevde att deras självkänsla successivt blev allt mer negativ med tiden vilket de upplevde hade med deras arbetslöshet att göra. Följande citat kommer framföra svar från intervjuerna som påvisar att ungdomarna upplever att deras arbetslöshet haft en negativ inverkan på deras självkänsla:

Grejen var att under gymnasiet så var det nog kanske lite lugnare för att man hade något att göra och man hade tid att tänka på vad man ville göra [...] Men nu lever man i det [...] Man måste bestämma sig för något väldigt snabbt och därför känner jag att jag måste göra saker snabbt så min självbild har försämrats väldigt mycket för att jag känner att eftersom jag inte blivit något ännu så betyder det att jag har misslyckats än vad jag liksom tänkte innan. Så ja den självkänslan har försämrats. - Intervjuperson 5

Utifrån vad som framkommer i intervjuerna ser vi att intervjupersonerna upplever att deras självkänsla ändrats under deras arbetslöshet om inte negativt. En av intervjupersonerna uppger att hens självbild försämrats under hens arbetslöshet eftersom hen inte blivit något i hens liv än. Hen upplever att hens självbild blivit sämre sen hens tid i gymnasiet då hen hade mer tid på sig att tänka på vad hen vill göra med sitt liv. Detta indikerar på att ungdomar kan uppleva att arbetslösheten bidrar till att de ser ner på sig själva, just eftersom att de inte har ett arbete. Detta går att återigen jämföra med Goffman (1963) teori *Spegeljaget*. Ungdomarnas självbild uppges ha blivit sämre under deras tid som arbetslösa och detta kan uppger de har med deras arbetslöshet att göra. *Spegeljaget* handlar om att se sig själv på det sätt som omvärlden betraktar dig. I detta fall kan vi se att ungdomen upplever att självbilden försämrats eftersom hen inte har ett arbete och har på så sätt inte “blivit något” i samhället. Detta indikerar återigen på att ungdomen ser ner på sig själv eftersom omvärlden anser att hen inte blivit något i samhället, vilket leder till dålig självbild. Enligt denna intervjupersonen kan ett arbete eller studier bidra till att personen “blir något” i samhället, vilket resulterar i att personen känner att hen är tillräcklig. Däremot kan arbetslöshet bidra till att individen känner att hen inte är något och kan på så vis känna sig meningslös och som ingenting. Att se sig själv som ingenting, meningslös och misslyckad är tecken på att ungdomens självbild har försämrats under sin tid som arbetslös. Detta påvisar att ungdomen har en viss syn på hur en människa ska leva sitt liv och hur livet bör vara. Att ha ett arbete upplevs vara avgörande för att individen ska kunna få denna bild förverkligad. Vad som krävs av ungdomarna att ta steget in i det livet som de vill ha är olika. Däremot finns ett tydligt tecken i kommande citat:

“Eh jag tror det är lite negativt. Jag blir beroende av hemmet så då vill man inte gå ut o jobba. Ju mer jag inte går ut o jobbar så vill jag hellre stanna hemma. Jag ville inte ut o jobba för jag har varit hemma så länge. Det gör kanske att jag inte har lust att jobba fast att jag vet att jag måste och att jag måste skicka å sånt. Man blir “husbunden” på ett sätt.” - Intervjuperson 3

I ovanstående citat framkommer det hur intervjupersonen upplever att arbetslöshet och husbundenhet går hand i hand. Intervjupersonen upplever bland annat att kombinationen av arbetslöshet och att bo hemma gett upphov till att viljan för ett arbete minskat. Vidare förklarar intervjupersonen att hen har svårt för att lämna hemmet då hen känner sig beroende av att bo hemma. Hen upplever att allt är säkrare hemma då hen spenderat mer tid i hemmet. Detta indikerar på att individen känner att hen inte har kommit tillräckligt lång i livet då hen fortfarande bor hemma. Intervjupersoner uppger att hen känner sig “husbunden” vilket indikerar på att individen känner att hen är fast i sitt hem. Detta går att koppla till Hammarström (2016, s.66) som uppger att arbetslösa ungdomar spenderar mer tid hemma vilket leder till att det blir allt svårare för de att lämna hemmet, detta trots att de önskar att flytta hemifrån. Till skillnad från de två andra intervjupersonerna uppger den tredje intervjupersonen att hens självbild inte förändrats under hen nes arbetslöshet. Hen är bara orolig över om samhället har samma uppfattning om hen och hens kunskaper som hen har på sig själv. Detta går att jämföra med Thomas J.Scheff och Bengt Starrin (2018, s. 188) som refererar till Charles Horton Cooley (1922) teori *spegeljaget*. Cooley förklarar att spegeljaget är uppdelad i tre huvudelement, vilket en av de är föreställningen kring hur andra ser på individen. För att tydligare förklara detta kommer jag att använda mig av följande citat där vi kan se att inte alla ungdomar har samma upplevelse av försämrade självbild i förhållande till sina egna förmågor. Däremot upplever ungdomen att omvärldens bild av hen kan vara annorlunda:

Jag skulle nog inte säga att min självbild har ändrats för jag vet men jag är och jag vet mina kompetenser och vad jag har för kunskaper och jag vet vad jag kan leverera. Men det ä just det med att andra inte har den bilden av mig på grund av att de inte har gett mig chansen och sen så har de inte träffat mig heller. - Intervjuperson 4

Vad vi kan se är att ovanstående citat skiljer sig från tidigare citat då denna intervjuperson upplever att hens självbild inte förändrats under sin tid som arbetslös. Hen beskriver bland annat att det är på grund av att hen är medveten om hens förmågor. Däremot upplever hen att omvärlden kan ha en annan syn på ungdomen i förhållande till hens förmågor.

Intervjupersonen upplever att samhället inte gett hen chansen att visa sina förmågor. Detta innebär att hen uppfattar samhällets syn på ungdomen är avgörande för hur ungdomen ser sig själv och hur omvärlden uppfattar hen.

Detta går att jämföra med intervjupersonens svar då hen uppger att hens självbild är stabil trots hens arbetslöshet, men att hen är osäker på om andra har samma uppfattning kring hen som hen själv. Detta kan indikera på att intervjupersonens självbild kan påverkas negativt om omvärlden har en dålig bild av hen. Vad detta påvisar är att samhället och dess ideal har en stor roll i hur arbetslösa ser på sig själva. Utifrån dessa intervjuer kan vi se att ungdomarnas självbild oftast har påverkats negativt under deras arbetslöshet och mycket av det handlar om att de inte når upp till ett visst ideal. Ungdomarna vill kunna vara självständiga och bidra till samhället, detta genom ett arbete. När de väl hamnar i arbetslöshet upplever de att de inte är något i samhället vilket leder till att de får en försämrad självbild. Detta går ytterligare att jämföra med arbetslösa och samhällets bild av de i samhället, vilket kommer diskuteras längre fram i undersökningen.

6.4 “Så länge man har en sysselsättning så är samhället ok med det”

Under diskussionen kring samhällets perception av unga arbetslösa och hur de arbetslösa ungdomarna blivit bemötta i samhället, ville jag veta mer om hur ungdomarna upplevde samhällets perception av de som arbetslösa. Jag ville fånga upp deras tankar och känslor gentemot samhället och huruvida de upplever att samhällets ideal och normer haft en inverkan på deras liv som arbetslösa. Kommande citat kommer påvisa hur intervjupersonerna upplever att samhället ser på se som arbetslösa och vilka känslor detta väcker hos de. Intervjupersonerna uppger bland annat att de känner sig betraktade som lata och onödiga samt som en börda för samhället:

Jo men det tycker jag absolut [...] så länge man har en sysselsättning så är samhället ok med det. Exempelvis om någon är student så har man överseende kring varför hen inte arbetar. Eller om individen är obenägen till att arbeta på grund av sjukdom osv då har man överseende. Men om man inte arbetar på grund av endast lathet och inte har något annat för dig, då känner jag ändå att samhället har någon form av negativ syn på individen.- Intervjuperson 2

Efter att ha analyserat intervjusvaren har det blivit ganska tydligt att ungdomarna upplever samhällssynen på arbetslösa ungdomar vara negativ. De upplever att samhället har en negativ syn på arbetslösa individer, inte minst ungdomar. Intervjuperson två uppger att hen har

uppfattningen att samhället är “ok” med att en individ är arbetslös så länge de har en sysselsättning, exempelvis en utbildning. Dessutom anser hen att samhället även har ett överseende gällande arbetslöshet om individen skulle lida av någon sjukdom, alltså ett fysisk hinder. Skulle en individ inte ha någon av dessa undantag så är individen alltså lat och inte villig till att arbeta. Detta leder till att samhället får en negativ bild på arbetslösa ungdomar, då samhället ser dem som lata:

Det beror på från person till person. Vissa kanske tycker att arbetslösa är lata. Och jag tror att de tycker vi är lata för att såklart vi blir lata för vi får inga jobb [...] Sen säger de “kolla de gör ingenting och tar emot pengar och vill inte jobba” Men det finns de som vill jobba men blir lata och ger upp för att de inte får jobb. - Intervjuperson 3

Uttrycket lathet är något som många av intervjupersonerna tagit upp i deras intervjuer för att beskriva samhällets syn på unga arbetslösa. Intervjuperson tre tar upp att hen anser att samhället ser arbetslösa ungdomar som lata och att lathet blir resultatet av unga arbetslösa eftersom de inte får ett arbete. Intervjuperson två anser alltså att det finns ungdomar som vill arbeta men att samhället inte ger ungdomar en chans att få ett arbete, vilket resulterar i att de blir “lata”. Ett annat perspektiv som är förekommande i intervjupersonernas svar är hur arbetslösa ungdomar ses som en börda i ett välfärdssamhälle där alla betalar skatt. Intervjupersonerna uppger att samhället får en negativ bild på arbetslösa ungdomar på grund av att de inte bidrar med något till samhället, såsom skatt. Intervjuperson två säger bland annat i sin intervju att: “du tar men du ger inget”, vilket indikerar på skattebetalning och arbetskraft. Detta går att koppla till Sven-Axel Månsson (2018, s.179) skriver om *stämplingsteorin*. Ungdomen upplever att samhället ser hen om en börda eftersom hen inte ar ett arbete eller en annan sysselsättning. Detta innebär att ungdomen känner sig stämplad som en börda i samhället eftersom hen inte kan bidra med något till samhället. Morten Ejrnaes och Sören Kristiansen (2018, s.181) skriver om *stämplingsteorin* och menar att stämplingsteorin fungerar som en “etikett”. Med tiden kommer etiketten “häftas vid” individen och individen kommer stämplas som avvikande i samhället (ibid). Detta innefattar att ungdomen upplever att hen har blivit etiketterad och betraktad som avvikande på grund av hens arbetslöshet.

Detta går att jämföra med Jennifer Hobbins (2015, s.58) som skriver att det finns samhällsmoraliska principer som har en inverkan på unga när de är arbetslösa. hen uppger att moralen att kunna “göra rätt för sig” och kunna “stå för sin egen försörjning”, leder till att unga arbetslösa känner skamkänslor på grund av att de inte kan bidra med exempelvis skatt

(ibid.). Dessutom uppger Hobbins att arbetslösa ungdomar är medvetna om dessa moraler och att de upplever en tvekan moral när de exempelvis tar emot hjälpmedel från staten (2015, s.61), vilket går att jämföra med intervjupersonernas upplevelser av att samhället ser arbetslösa ungdomar som en börda. Att ungdomarna upplever att samhället ser ner på de på grund av deras arbetslöshet går att återkoppla till föregående delar i kapitlet då mycket återgår till att ungdomarna upplever att de inte är tillräckliga. Ungdomar som är arbetslösa upplever att samhället uppfattar de som lata och otillräckliga på grund av att de själva har en osäkerhet kring deras arbetslöshet. Ungdomarna upplever att deras arbetslöshet är fel vilket återkopplas till samhällets förväntningar på ungdomarna och det samhällsideal som ungdomarna försöker leva upp till. Detta går återigen att koppla till Goffman (1963) som skriver om *stigma*. Detta fall ser vi att ungdomen upplever att samhället stigmatiserar arbetslöshet då arbetslösa ungdomar ses som lata och otillräckliga. Goffman menar att personer som är stigmatiserade konstant behöver hantera att vara utanför idealet då deras nuvarande situation eller beteende är skamligt. I detta fall upplever ungdomarna att deras arbetslöshet är skamligt, vilket indikerar på att de känner sig stigmatiserade. Mycket handlar om att ungdomarna vill tillhöra rätt kategori i samhället istället för att hamna utanför samhällsidealet.

Ytterligare en studie som går att jämföra med intervjupersonernas svar är Bengt Starrin, Ulla Rantakeisu och Curt Hagquist (u.å, s.92) som uppger att levandet på egen inkomst och levebröd anses vara hedervärd. Vilket innebär att individer som inte lever på egen levebröd och som exempelvis tar emot bidrag från staten anses vara nedvärderande och skamlig handling (ibid.). Bengt Starrin, Ulla Rantakeisu och Curt Hagquist (2015, s.103) skriver dessutom att uppfattningen om att arbetslösa ungdomar är ovilliga till att arbeta och att de är lata, har en inverkan på unga arbetslösas egna självbild och uppfattning om sig själva. Detta innebär att arbetslösa ungdomar ser sig själva på samma sätt som samhället ser de (ibid.). Detta går att jämföra med ungdomarnas svar där de uppger att samhället ser de som lata och okunniga, vilket leder till att de känner sig som en börda på samhället. Ungdomarna kommer med idén att identifiera sig på samma sätt som samhället ser på de. Om samhället uppfattar ungdomarna som lata på grund av deras arbetslöshet, kommer ungdomarna med tiden uppfatta sig själva som lata. Ett bra exempel på detta är faktumet att de flesta av intervjupersonerna upplevde att deras självbild förändrats negativt under arbetslöshet. Detta indikerar att ungdomarna inte upplever att de kan nå upp till samhällets ideal, vilket får dem att må dåligt psykiskt.

Samhällets perception av unga arbetslösa och ungas reflektion på samhällets perception går att jämföra med två teoretiska utgångspunkter, nämligen *stämplingsteorin* och stigma. Sven-Axel Månsson (2018, s.179) skriver bland annat om stämplingsteorin och refererade till Becker som under 1960-talet skrev att stämplingsteorin kopplar avvikande handlingar till stämpling av en individ. Becker menar att om en handling anses vara avvikande i samhället, kommer omgivningen att stämpla handlingen som avvikande (ibid.). Becker menar att det inte är själva avvikandet som ses som en egenskap utan det är hur omgivningen sanktionerar individen som genomför handlingen (ibid.). I detta fall handlar det om unga arbetslösa som känner sig oviktiga, lata och som en börda vilket tyder på att de känner sig avvikande i samhället. Becker menar att själva stämplingen av en individ sker när handlingen och reaktionen av omvärlden går samman (s.180). I detta fall är det ungas arbetslöshet och omvärldens perception om att de är lata och okunniga. Unga arbetslösa blir alltså stämplade som avvikande eftersom de ses som lata, okunniga och onödiga.

Ytterligare en teori som går att binda samman med stämplingsteorin är stigma. Enligt J.Scheff och Starrin (2018, s.196) kompletterar stigma, stämplingsteorin. De skriver att detta beror på att stigma påverkar en individs emotioner som exempelvis skam och utsatthet (ibid.). J.Scheff och Starrin menar att stigma innebär märke, vilket innebär att en individ som är stigmatiserad är alltså "missaktad, vanärad och misstrodd". Detta går återigen att återkoppla och jämföra med intervjupersonernas svar då de förklarar att de känner sig sedda som lata och okunniga på grund av deras arbetslöshet. Ungdomarna upplever sig alltså vara stämplade som lata och okunniga. J.Scheff och Starrin refererar till Goffman (1963) som menar att *stigma* och *skam* hör ihop, men att stigma inte alltid leder till skam. Däremot menar han att skam alltid finns under ytan hos en person som blivit stigmatiserad (ibid.). Detta går att jämföra med intervjupersonernas svar där de uppger att de känner sig som en börda i samhället. I följande citat kan vi se hur en av ungdomarna ser på samhällets syn på arbetslösa ungdomar i relation till deras psykiska hälsa. Intervjupersonen beskriver bland annat att känslan av uppgivenhet förekommer då hen upplever att samhället inte låter hen komma vidare i livet, detta på grund av samhällets negativa syn på arbetslösa:

Man befinner sig låst och använder inte dina resurser. Så ens plats i samhället är inte en riktig plats. Jag befinner mig på en plats som jag egentligen inte borde vara på på grund av att jag inte får ta mig vidare. Och jag tror att om man går tillbaka till negativ syn Jag har inte kommit till den punkten att jag har en negativ syn på mig själv men jag känner uppgivenhet och att jag

kommer känna uppgivenhet ifall jag inte når den platsen jag vill nå på grund av att samhället säger stopp. Intervjuperson 4

Här ser vi att intervjuperson fyra beskriver sig själv vara uppgiven och negativ på grund av att hen inte kommer till den punkten i sitt liv som hen vill. Intervjupersonen uppger att samhället inte låter hen komma vidare i sitt liv och ut ur arbetslösheten på grund av hens arbetslöshet.

Det handlar om att uppfylla normen om att vara en i samhället - en samhällsmedlem - då samhället individen lever i kan vara meningsskapande (ibid.). Anna Angelin (2009, s.51) diskuterar också meningen med social exklusion i hennes artikel *Den dubbla vanmaktens logik* och menar att den arbetslösa ungdomen kan beaktas som "avvikande" från resterande samhällsmedlemmar då hen inte har den funktionerande samhällsrollen, som för många tillskrivs via en anställning. Individer som hamnar i utanförskap behandlas som en homogen grupp där de har "bristfälliga egenskaper" och på grund av detta kan många av personerna i samhället anses förtjäna utanförskapet (ibid.).

6.5 "Jag tänker: "Kommer jag bli anställd någon gång?"

I frågan gällande ungdomars upplevelse av arbetslöshet och etablering i samhället var svaren främst riktade mot samhällets negativa bild av arbetslösa ungdomar. Diskussion kring stigma och förväntningar var ofta förekommande i diskussionen kring etablering under arbetslöshet. Däremot framkom det några intervjusvar som var ganska intressanta i förhållande till etablering som kommer presenteras nedan:

Exempelvis invandrare. Vi har svårt att få jobb direkt jämfört med svenska om man säger så. Till exempel om du tar en svensk på en o samma intervju kommer den svenska personen få jobbet direkt medans jag måste vänta länge innan jag får svar. Då får man ett svar som "ja vi har redan avslutat". Då måste jag söka vidare. Jag vet inte men. För mig upplever jag att vi har svårare. - Intervjuperson 3

Här ser vi tydligt att intervjuperson tre upplever att det är svårare för ungdomar med en utländsk bakgrund att få ett arbete samt etablera sig i samhället. Hen upplever att individer som har svensk bakgrund har större möjlighet att få ett arbete i jämförelse med hens. Detta påvisar att utländska arbetslösa ungdomar har en särskild uppfattning kring etablering i samhället. Utifrån vad som framkommer i intervjun upplever utländska arbetslösa ungdomar att deras möjligheter till att komma in i samhället mycket mindre till skillnad från personer

med svensk bakgrund. Detta kan indikeras som att utländska arbetslösa ungdomar har ytterligare en faktor som kan bidra till att deras självbild och psykiska mående försämras, då det handlar om att de upplever sig hamna utanför samhället på grund av deras bakgrund och etnicitet. Intervjupersonen upplever att det är helt enkelt svårare för hen att få ett arbete och att detta leder till att hen blir negativ och känner sig hopplös. Detta är något som Olofsson och Lundahl (2013, s.738) diskuterar då de skriver att arbetslösa ungdomar som har utländsk bakgrund har svårare för att komma in i arbetsmarknaden, vilket gör det svårare för dem att etablera sig i samhället (ibid.). Detta kan vi jämföra med intervjuperson tre uttalande som uppger samma uttalande i hens intervju. Intervjupersonen uppger att personer med en svensk bakgrund har större möjlighet att få ett arbete i jämförelse med utländska. Detta kan skapa en hel del påfrestningar då en individ upplever att hen inte bli accepterad som den är i samhället hen bor i. Olofsson och Lundahl skriver även att det är viktigt att samhället släpper in ungdomarna så att de får en chans att komma in i arbetsmarknaden (ibid.). Utan en utveckling i arbetsmarknaden kommer ungdomarna att hålla avstånd från att ansöka jobb, då de kommer bli rädda för avslag i deras ansökan. Detta går att jämföra med *Stämplingsteorin* (Ejrnaes & Kristiansen 2018, s.182) vilket uppges oftast leda till *diskriminering*. Detta kan komma i olika former, ett exempel är att inte anställa någon (ibid.). Då ungdomarna med utländsk bakgrund upplever att samhället inte ger dem chansen att få ett arbete på grund av deras utländska bakgrund. Detta kan innefatta att ungdomarna upplever att de på grund av deras bakgrund blir stämplade och får därför inte jobb. Ungdomarna mår inte bra av att bli nekade arbete konstant vilket vi ser i kommande citat taget från intervjuperson 4:

Jag tänker "kommer jag bli anställd någon gång?". Jag blir svartsjuk när andra får jobb men inte jag. Exempelvis en person blir anställd trots lite erfarenhet medans jag med erfarenhet inte blir anställd. -
Intervjuperson 4

Detta citat är ett exempel på vad som kan hända med ungdomen när hen upplever att samhället inte vill ta emot hen för den som den är. Att ungdomen upplever svartsjuka för individer med större möjligheter att etablera sig i samhället är ett tydligt exempel på resultatet av att bli behandlad annorlunda på grund av exempelvis etnicitet. Ungdomen tar även upp att hen känner sig svartsjuk när personer med samma erfarenheter får jobbet på grund av deras bakgrund. Detta kan med tiden försämra ungdomarna självbild då de upplever att de aldrig kommer vara tillräckligt bra för att kunna etablera sig i samhället. Ungdomen visar en stark

vilja till att kunna få ett arbete och etablera sig i samhället, men upplever att samhället hindrar hen från att lyckas.

7. Diskussion/Slutsat

Efter att ha genomfört denna undersökning har jag kommit fram till att inte alla ungdomar delar samma upplevelse av arbetslöshet gentemot deras psykiska hälsa. En del av ungdomarna upplevde att arbetslösheten haft en negativ inverkan på deras psykiska mående, medan andra upplevde att arbetslösheten inte hade någon större inverkan. Hur ungdomarna ser på sig själva och hur deras egen självbild ser ut spelar en stor roll i detta då det avgör hur de hanterar deras arbetslöshet. Däremot kan jag dra slutsatsen att majoriteten av mina intervjupersoner upplevde att omvärldens uppfattning kring arbetslöshet påverkade deras psykiska hälsa mer. Ungdomarna upplever att samhället har en negativ syn på de som arbetslösa, vilket bidrar till att deras psykiska hälsa försämras med tiden. Detta innebär att ungdomarnas psykiska välmående under deras arbetslöshet påverkas av omvärlden attityd gentemot de.

Jag använde mig av tre frågeställningar under undersökningens gång där en av de riktade sig direkt mot de arbetslösa ungdomarna. Frågeställningen var: *“Hur beskriver ungdomarna sin arbetslöshet?”*. Majoriteten av ungdomarna upplevde att arbetslösheten medförde meningslöshet i deras vardag då de upplevde att de inte bidrog till samhället. Ungdomarna upplevde att samhället såg de som en börda vilket bidrog till att deras arbetslöshet blev svår. Ungdomarna upplever dessutom att arbetslöshet bidrar till att ungdomar inte kan leva ut deras sociala liv. Ungdomarna upplever sig bli isolerade och begränsade under deras arbetssätt vilket resulterar sig i att ungdomarna mår dåligt. Naturligtvis hade jag förväntningar innan jag ställde denna frågeställning. Jag förväntade mig att majoriteten av ungdomarna skulle säga att de haft en väldigt jobbig tid. Jag lärde mig däremot ganska snabbt att arbetslöshet inte bara medför negativa aspekter, utan även goda. Några av mina intervjupersoner upplevde att arbetslösheten gav dem utrymme att fokusera på sig själva och deras intressen, samtidigt som andra intervjupersoner upplevde att arbetslösheten gör livet tråkigt och meningslöst.

Min andra frågeställning var: *“Hur beskriver arbetslösa ungdomar sin psykiska hälsa vid arbetslöshet?”*, vilket skulle fokusera på ungdomarna själva och om arbetslösheten haft en djupare inverkan på ungdomarnas mående. Denna frågeställning och dess respons blev en

utveckling av ovanstående frågeställning då ungdomarna fick dyka djupare in i vad de anser gett upphov till att deras psykiska mående påverkas under arbetslösheten. Jag lärde mig att de flesta ungdomar upplever att samhället har en negativ syn på unga arbetslösa och att detta har en inverkan på hur de ser sig själva. Samhällets *stigmatisering* kring arbetslöshet har gett upphov till att några intervjupersonerna upplever *skam* för att de är arbetslösa. Uppfattningen om att samhället ser arbetslösa ungdomar som "lata" var ett förekommande fenomen under undersökningens gång. Ungdomarna upplever dessutom att samhället ser de som en börda vilket med tiden leder till att ungdomarna ser sig själva som en börda och väljer därför att isolera sig. Majoriteten av ungdomarna har uppfattningen om att omvärldens syn på de som arbetslösa har en inverkan på hur de mår psykiskt. Detta var också en frågeställning där jag tog med mig en del förväntningar. Jag förväntade mig att alla ungdomar skulle ha en negativ upplevelse av arbetslöshet. Däremot framkom det att en av intervjupersonerna upplevde att deras självbild inte blev negativt påverkad på grund av arbetslösheten. Intervjupersonen uppgav att hen var medveten om hens styrkor och förmågor. Däremot upplever hen att samhällets syn på hen troligen inte är detsamma, då hen inte fått chansen att visa sina styrkor. Detta tar mig in i sista frågeställningen, vilket riktade sig mot arbetslösa ungdomars relation till samhället. Min frågeställning var: "*Hur ser arbetslösa ungdomarna på deras möjlighet för etablering i samhället vid arbetslöshet?*", vilket skulle fånga upp ungdomars upplevelse av arbetslöshet i relation till samhället och dess olika aspekter. Majoriteten av intervjupersonerna upplevde att samhällets syn på arbetslöshet och ungdomarna gör det svårt för dem att komma in i samhället. Två av mina intervjuperson uppgav dessutom att de upplever att det finns problem i samhället kopplat till jämställdhet bland alla etniciteter, vilket de upplever hindrar dem från att hitta en plats i samhället. Detta var en aspekt av arbetslöshet som jag inte diskuterat tidigare in min uppsats men som senare spelade en roll i hur ungdomar beskrev deras arbetslöshet i relation till samhället. Ungdomarna upplever att samhället inte ger de en chans att kunna etablera sig då de redan blivit stämplade som "okunniga och lata". Precis som de andra frågeställningarna, hade jag personliga förväntningar kring intervjusvaren gällande denna fråga. Jag upplevde att denna frågeställning framförde intervjusvar som stämde ganska bra överens med mina upplevelser och förväntningar.

Jag upplever att denna studie gett mig en större insyn kring hur arbetslöshet kan påverka unga arbetslösa. Jag upplever att denna studie möjligtvis gett en lite tydligare inblick på hur några ungdomar i samhället kan uppleva arbetslösa och på så sätt skapa en större förståelse kring

ämnet. Jag är medveten om att denna studie inte tagit del av alla aspekter som går att ingå i arbetslöshet bland ungdomar. Jag hade gärna velat ha fler personer att intervjua för denna uppsats då jag anser att fler intervjupersoner hade gett studien mer *validitet*. Jag är medveten om att fem intervjupersoner inte kan tala för en hel befolkningsgrupp, däremot upplever jag att dessa fem intervjupersoner skapat en lite tydligare förståelse kring arbetslöshet och dess aspekter ur en ungdoms perspektiv. Hade det inte varit för den begränsade tiden för att skriva uppsatsen samt den (då) pågående pandemin, hade jag haft med fler intervjupersoner i undersökningen. Jag är trots detta tacksam för alla som valt att delta i denna studie och för allt de bidragit med.

8. Källförteckning

Angelin, Anna (2009). *Den dubbla vanmaktens logik - En studie om långvarig arbetslöshet bland unga vuxna*. Lund: Lunds universitet

Arbetsmiljöverket (2015). *Så får barn och ungdomar arbeta*. Stockholm: Arbetsmiljöverket.

Blake A. Allan, Ryan D. Duffy & Richard Douglass (2014). Meaning in life and work: A developmental perspective. *The Journal Of Positive Psychology*, 10(4): 323-33.

Bryman, Alan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB

Cooley, Charles Horton (1922). *Human nature and the social order*. New York: Scribner's

Ekonomifakta (2023). *Ungdomsarbetslöshet*. Stockholm: Ekonomifakta

<https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Arbetsmarknad/Arbetsloshet/Ungdomsarbetsloshet-per-manad/> (Hämtat: 2023-02-20)

Eriksson-Zetterquist, Ulla & Göran Ahrne (2015). ...Att fråga frågor. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber AB, s.34-53.

Goffman, Erving (1963). *Stigma*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall

Hammarström, Anne (2016). Arbetslöshetens konsekvenser bland ungdomar. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 3(1-2): 61-80

Hjerm, Mikael, Simon Lindgren & Marco Nilsson (2014). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. Malmö: Gleerups utbildning AB

Hobbins, Jennifer (2015). *Unga långtidsarbetslösa och det individualiserade ansvaret*. Arbetsmarknad & Arbetsliv.

IFAU (u.å). *Hälsoeffekter av arbetslöshet*. Uppsala: IFAU

<https://www.ifau.se/Press/Forskningssammanfattningar/halsoeffekter-av-massuppsagningar-och-arbetsloshet/> Hämtad: (2022-06-25)

J. Scheff, Thomas & Bengt Starrin (2018). Ett emotionssociologiskt perspektiv på sociala problem: skam och utsatthet. I: Anna Meeuwisse & Hans Swärd (red.). *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Författarna och Natur & Kultur, s.186-200

Kroll, Lars E. & Thomas Lampert (2011). Unemployment, Social support & Health problems. *Deutsches Ärzteblatt international*, 108(4): 47-52.

Månsson, Sven-Axel (2018). Interaktionistiska perspektiv på studier av sociala problem - processer, karriärer och vändpunkter. I: Anna Meeuwisse & Hans Swärd (red.). *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur & Kultur, s.167-184

Olofsson, Jonas & Lisbeth Lundahl (2013). Unga möter ökade sociala risker - en bakgrund om ungdomsarbetslöshet och utanförskap. *Socialmedicinsk tidskrift*, 90(5): 733-743

Oscarsson, Eva (2013). *Ungdomsarbetslöshet - mått, orsaker och politik*. Stockholm: SACO.

Rantakeisu, Ulla (2002). *Arbetslöshetens olika ansikten - Fyra studier om arbetslöshetens sociala och hälsomässiga yttringar*. Diss. Göteborgs universitet: Institutionen för socialt arbete.

Rappe, Fredrika (2007). *Arbetslivets förutsättningar som möjliga determinanter till ungas psykiska hälsa - En kunskapssammanfattning*. Stockholm: Centrum för folkhälsa.

Rennstam, Jens & David Wästerfors (2015). Att analysera kvalitativt material. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber AB, s.220-234

SCB (2018). *Arbetslös - Inte samma sak hos SCB och Arbetsförmedlingen*. Stockholm: SCB
<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2018/arbetslos--inte-samma-sak-hos-scb-och-arbetsformedlingen/> (Hämtat (2021-09-10))

Starrin, Bengt, Ulla Rantakeisu & Curt Hagquist (2016). Om arbetslöshetens ekonomi och skam. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 3(1-2): 91-115.

Stradh, Mattias, Anthony Winefield, Karina Nilsson & Anne Hammarström (2014). Unemployment and mental health scarring during the life course. *European Journal of Public Health*, 24(3): 440-445

Svensson, Peter & Göran Ahrne (2015). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Författarna och Liber AB, s.17-31

Öberg, Peter (2015). Livshistorieintervjuer. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Författarna och Liber AB, s.55-66

9. Bilagor

9.1 Intervjumall

Bakgrundsfrågor

Ålder:

Tid utanför arbetsmarknaden:

Senast tid i arbetsmarknaden:

Nuvarande sysselsättning:

Hur upplever ungdomarna att arbetslösheten påverkar deras mentala hälsa?

- Hur har du upplevt din tid utanför arbetsmarknaden och som arbetslös på vilket sätt?
- upplever du att arbetslösheten påverkat ditt psykiska välmående, på vilket sätt?
- har din självbild förändrats under arbetslösheten på vilket sätt ?

Hur upplever ungdomarna att samhällets syn på arbetslöshet påverkat deras självbild och självkänsla?

- Hur har du upplevt att samhället har en syn på arbetslöshet?
- Hur uppfattar du att samhället ser på arbetslöshet bland ungdomar?
- Vad anser du ger upphov till att samhället har denna syn på ungdomsarbetslöshet?
- På vilket sätt påverkar samhällets bild av arbetslöshet din egen uppfattning om dig själv?

Hur beskriver ungdomarna att arbetslösheten påverkar deras möjligheter att etablera sig i samhället?

- Vilka hinder/möjligheter anser du arbetslöshet medför för dig som ungdom i detta samhälle?
- Hur har arbetslösheten påverkat dina möjligheter i samhället?
- Hur har arbetslösheten påverkat din uppfattning kring din plats i samhället?

Vilka faktorer anser ungdomar ger upphov till försämrad psykisk hälsa vid arbetslöshet?

- Varför tror du ungdomar mår dåligt av att vara arbetslösa?
- Vad anser du ger upphov till försämrad psykisk hälsa bland arbetslösa ungdomar?

9.2 Informationsbrev

Hej!

Jag heter Shervin Yazdani och jag läser på Lunds universitet Socionomprogrammet. Jag ska nu genomföra mitt examensarbete och har valt att genomföra en intervjustudie som riktar sig mot ungdomsarbetslöshet. Jag vill genomföra ett examensarbete som riktar sig mot arbetslöshet bland ungdomar. Däremot vill jag specifikt inrikta mig på vilka konsekvenser arbetslösheten medför för ungdomar och hur ungdomar upplever deras arbetslöshet. Mitt examensarbete kommer med andra ord inrikta sig på ungdomars uppfattningar, erfarenheter och upplevelser kring arbetslöshet.

Syftet med denna undersökning är att ta reda på hur ungdomar som varit arbetslösa under en längre period, upplever sin arbetslöshet och huruvida detta påverkar deras mentala hälsa. Undersökningen riktar sig mot ungdomar i åldersgruppen 18-25 som varit arbetslösa i minst 6 månader.

Undersökningen kommer ske i form av en intervju som kommer ta cirka 30-60 minuter. Jag kommer under intervjun spela in samtalet samt skriva anteckningar. Detta eftersom svaren ska sedan skrivas ut och bearbetas. Ditt deltagande under intervjun är helt frivillig, vilket innebär att du har rätt att avstå från att delta när du vill. Du har även rätt att avstå från de frågor som du anser är opassande. All insamlad material kommer att behandlas och hanteras konfidentiellt och kommer förvaras så att ingen obehörig kan få tag på det. All material kommer sedan förstöras efter att examensarbetet godkänts av universitet. Du som blir intervjuad kommer förbli anonym under hela arbetet.

Är detta något du kan tänka dig delta i, är det bara att mejla mig!

Kontaktuppgifter:

Student: Shervin Yazdani
Socialhögskolan, Lunds Universitet
Box 23, 221 00 Lund
sh6280ya-s@student.lu.se

Handledare: Lars Crusefalk
Sociologiska institutionen
Box 114, 221 00 Lund
lars.crusefalk@soc.lu.se

9.3 Samtyckesblankett

Samtycke till att delta under denna studie:

Ungdomsarbetslöshet - en kvalitativ undersökning kring ungdomars perspektiv och upplevelser kring arbetslöshet.

Jag har tagit del av skriftlig information kring studien och samtycker till den.

Jag är medveten om att deltagandet ä frivilligt och att jag kan avbryta mitt deltagande när jag vill.

Min underskrift innebär att jag väljer att delta under denna undersökning:

.....

Underskrift

.....

.....

Namnförtydligande

Datum

Kontaktuppgifter:

Student: Shervin Yazdani
Socialhögskolan, Lunds Universitet
Box 23, 221 00 Lund
sh6280ya-s@student.lu.se

Handledare: Lars Crusefalk
Sociologiska institutionen
Box 114, 221 00 Lund
lars.crusefalk@soc.lu.se